

УДК 35.078.3:378.1

Кравченко Юлія

ORCID iD 0000-0002-3709-7016

e-mail: kravchenko-yulia@ukr.net

ВНУТРІШНЯ СИСТЕМА ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЯКОСТІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЯК ІНДИКАТОР РИЗИКІВ У ДІЯЛЬНОСТІ ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

[https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-2\(12\)-259-273](https://doi.org/10.33269/2618-0065-2022-2(12)-259-273)

Анотація. Заклади вищої освіти (далі – ЗВО) в Україні, які мають бюджетне фінансування, відповідно до чинного законодавства зобов'язані запровадити систему внутрішнього контролю на базі ризикоорієнтованого підходу, що передбачає зміну фокусу діяльності бюджетних установ і державних органів з реагування на попередження негативних подій у їх функціонуванні завдяки врахуванню ймовірних ризиків. Одним із найважливіших критеріїв, які оцінюють ступінь ризику діяльності ЗВО, є неналежна якість вищої освіти, що безпосередньо передбачає прямі негативні наслідки від реалізації вказаного ризику. Вони полягають у завданні збитків громадянам, суспільству і державі внаслідок неналежної якості освіти, зменшенні можливостей здобуття якісної вищої освіти, безробітті. Це негативно позначається на національній безпеці держави. Якість вищої освіти є складовою системи внутрішнього контролю такого закладу. Метою наукового доробку є дослідження внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти як однієї зі складових системи внутрішнього контролю ЗВО, їх взаємозв'язку та шляхів підвищення ефективності їх функціонування для зниження рівня ризиковості діяльності ЗВО. Розглянуто внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти в розрізі елементів внутрішнього контролю. Внутрішній контроль визначено як діяльність керівників усіх ланок управління, що спрямована на підвищення ефективності управління бюджетними коштами та загалом державними ресурсами, досягнення мети діяльності організації, цілей бюджетних програм, планів, завдань тощо. Окреслено основні процеси системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, які потребують розроблення адміністративних регламентів та виокремлення ключових ризиків, що можуть перешкоджати безперервності та цілісності навчального процесу. Наголошено на важливості забезпечення учасників освітнього процесу актуальною, повною, цінною, своєчасною інформацією, а також безпечними каналами комунікації з метою якісного надання освітніх послуг. Запропоновано заходи контролю та моніторингу для впливу на ризики. Графічно зображено систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, що інтегрована в систему внутрішнього

контролю ЗВО як цілісний механізм для зниження рівня ризиковості діяльності ЗВО.

Ключові слова: внутрішній контроль, заклад вищої освіти, система внутрішнього забезпечення якості, управління бюджетною установою, ризик, критерії ризику.

Постановка проблеми. Заклади вищої освіти в Україні разом із бюджетними установами та іншими державними органами є суб'єктами, які зобов'язані запровадити систему внутрішнього контролю на базі єдиних підходів до її організації. Це передбачено в Основних засадах здійснення внутрішнього контролю і внутрішнього аудиту, затверджених постановою Кабінету Міністрів України від 12.12.2018 № 1062. В основу розбудови системи внутрішнього контролю в державному секторі покладено ризикоорієнтований підхід, що передбачає зміну фокусу діяльності бюджетних установ та державних органів з реагування на попередження негативних подій у їх функціонуванні завдяки врахуванню ймовірних ризиків.

У контексті нового ризикоорієнтованого підходу в системі контролю (з метою одночасної мінімізації навантаження на суб'єкти господарювання та попередження порушень законодавства України) в Державній службі якості освіти України сформовано перелік закладів вищої освіти відповідно до критеріїв, котрі оцінюють ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері вищої освіти, на основі якого визначають періодичність здійснення планових заходів державного нагляду (контролю) згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2018 № 982. Одним із найважливіших критеріїв, що оцінюють ступінь ризику діяльності ЗВО, є неналежна якість вищої освіти, яка безпосередньо передбачає прямі негативні наслідки від реалізації цього ризику, котрі полягають у завданні збитків громадянам, суспільству і державі внаслідок неналежної якості освіти, зменшенні можливостей здобуття якісної вищої освіти, безробітті. Вказане негативно позначається на національній безпеці держави.

У цьому контексті, а також з огляду на те, що освітні заклади функціонують в умовах воєнного стану, надзвичайної

актуальності набув вислів президента Міжнародного фонду досліджень освітньої політики Т. Фінікова. Біля входу у Стелленбошський університет (ЮАР) написано: «Знищення будь-якої нації не потребує атомних бомб або використання ракет далекого радіуса дії. Вимагається лише зниження якості освіти та дозвіл студентам на обман на екзаменах. Пацієнти помирають від рук таких докторів. Будівлі руйнуються від рук таких інженерів. Гроші губляться в руках таких економістів та бухгалтерів. Справедливість втрачається в руках таких юристів та суддів. Крах освіти – це крах нації.» [1].

Якість вищої освіти забезпечується, зокрема, й завдяки розбудові закладом вищої освіти внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти, яка є складовою системи внутрішнього контролю такого закладу. З огляду на це зупинимося на дослідженні цих двох систем, їх взаємозв'язку між собою та шляхів підвищення їх співіснування з метою зниження рівня ризиковості діяльності закладу вищої освіти.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Теоретичні основи та методи побудови організаційних структур управління закладом освіти, планування освітнього процесу, контролю за результатами педагогічної діяльності, впровадження інновацій тощо дослідив колектив авторів у підручнику «Управління закладом вищої освіти». Значна увага науковців прикута до розділу контролю, де зазначено, що головна мета контролю в освітньому закладі – виявлення та збереження перебігу та результатів освітнього процесу згідно з вимогами держави, освітніми програмами. Проте у цьому виданні відображено дослідження на рівні закладів загальної середньої освіти [2].

Г. Калінічева дослідила напрями забезпечення якості вищої освіти для створення дієвих механізмів підвищення якості людського капіталу в університетському середовищі [3]. М. Долинська [4] у своєму науковому доробку проаналізувала принципи та етапи контролю за якістю вищої освіти в Україні. Це є юридичний погляд на недоліки чинного нормативно-правового поля контрольної діяльності за якістю вищої освіти у вітчизняних закладах вищої освіти.

Науковці з Індії [5] за результатами дослідження дійшли

висновків, що якість стала визначальним елементом ери знань. На їх думку, якщо вища освіта є рушійною силою економіки знань, то забезпечення якості є каталізатором, який її забезпечує. Тож оцінювання та акредитація допомагають керувати забезпеченням якості. Саме тому різні країни розробили процедури рейтингу своїх ЗВО.

Вітчизняні науковці практично не досліджували питання забезпечення якості вищої освіти закладом вищої освіти як елементу внутрішнього контролю. Проте доступними є публікації зарубіжних науковців, які зазначеному приділяли значну увагу. Так, колектив авторів [6] дослідив внесок внутрішнього контролю в управління якістю у ЗВО. З огляду на результати аналізу вчені дійшли висновку, що впровадження внутрішнього контролю може сприяти управлінню якістю ЗВО. Таким чином, на їх погляд, внутрішній контроль підтверджує впровадження загального управління якістю у ЗВО, оскільки він сприяє розширенню повноважень та нагляду за працівниками, зменшує можливість нецільового використання бюджетних коштів, підвищує ймовірність досягнення цілей бюджетних програм, сприяє отриманню достовірної актуальної інформації для ухвалення управлінських рішень, а також ефективній комунікації та пропагуванню культури лідерства [6].

Враховуючи зазначене вище, можна констатувати, що вітчизняні дослідження спрямовані здебільшого окремо або на систему внутрішнього контролю, або на внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти. Поєднання цих систем та їх інтеграція залишається поза увагою в науковому колі. Проте іноземні публікації підтверджують актуальність порушеного питання та позитивний ефект від практики їх інтеграції у ЗВО. З огляду на зазначене науковий доробок підіймає важливе питання та сприяє підтвердженню гіпотези щодо покращення внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти за умов її інтеграції у систему внутрішнього контролю закладу вищої освіти.

Метою статті є дослідження внутрішньої системи забезпечення якості вищої освіти як однієї зі складових системи внутрішнього контролю закладу вищої освіти, їх взаємозв'язку

та шляхів підвищення ефективності їх функціонування для зниження рівня ризиковості діяльності закладу вищої освіти.

Методи дослідження. Під час доведення висунутої гіпотези в цьому дослідженні застосовувалися класичні загальнонаукові методи, а саме – аналіз, індукція, дедукція, конкретизація, редукціонізм. Серед емпіричних методів дослідження застосовувалися спостереження і дослідження конкретних явищ, узагальнення, опис результатів дослідження.

Виклад основного матеріалу. Внутрішнім контролем є діяльність керівників усіх ланок управління, що спрямована на підвищення ефективності управління бюджетними коштами та загалом державними ресурсами, досягнення мети діяльності організації, цілей бюджетних програм, планів, завдань тощо. Серед головних завдань ЗВО є забезпечення якості вищої освіти. Згідно із Законом України «Про вищу освіту» якість вищої освіти – відповідність умов провадження освітньої діяльності та результатів навчання вимогам законодавства та стандартам вищої освіти, професійним та/або міжнародним стандартам (за наявності), а також потребам заінтересованих сторін і суспільства, що забезпечується шляхом здійснення процедур внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості [7].

Забезпечення якості спрямоване на виявлення та усунення прогалин, які негативно впливають на успішність здобувачів освіти і перешкоджають реалізації задекларованих закладом інституційних цілей. Освітній заклад має задекларувати місію, а також основні цінності. Забезпечення якості містить оцінку політики, процесів і механізмів освітньої діяльності щодо їх відповідності, ефективності, фактичного застосування, дієвості та управління кожним підрозділом. Система забезпечення якості має гарантувати, що встановлені стандарти якості підтримуються, якщо не удосконалюються, і сприяють популяризації освітнього закладу серед суспільства. Система забезпечення якості є інструментом:

– постійного вдосконалення викладацької діяльності шляхом планування, врахування, оцінювання та перегляду

практик, що є, для покращення освітніх компонентів та допоміжних послуг;

–пропагування культури володіння установою кожним стейкхолдером як внутрішнім, так і зовнішнім;

–оцінки вкоріненості освіти в національному етносі, цінностях і культурі, щоб готувати відповідальних і компетентних випускників, які ввібрали почуття служіння ближнім;

–застосування технологій у наданні освітніх послуг та зміна парадигми щодо виконання освітніх програм;

–досягнення поступового удосконалення інституційних стандартів ефективності через інституціоналізований процес постійного перегляду та впровадження необхідних змін [5].

Заходи із внутрішнього забезпечення якості вищої освіти спрямовані на дотримання законодавчих вимог, врахування потреб стейкхолдерів. Тобто заходи щодо внутрішнього забезпечення якості вищої освіти є частиною системи внутрішнього контролю.

Система внутрішнього контролю вітчизняного ЗВО містить такі елементи: внутрішнє середовище, оцінка ризику, заходи контролю, інформація, комунікація та моніторинг. Розглянемо внутрішню систему забезпечення якості вищої освіти в розрізі елементів внутрішнього контролю. Проте першочергово проаналізуємо складові системи якості вищої освіти в Україні, яка складається із систем внутрішнього та зовнішнього забезпечення якості та системи забезпечення якості діяльності Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти і незалежних установ оцінювання та забезпечення якості вищої освіти.

Система внутрішнього забезпечення якості передбачає забезпечення закладами вищої освіти якості освітньої діяльності та якості вищої освіти. Ці процеси мають бути відображені у ряді адміністративних регламентів окремих процесів: забезпечення якості вищої освіти, забезпечення підвищення кваліфікації працівників ЗВО, матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу, інформаційне забезпечення освітньої діяльності та забезпечення технічного захисту інформації, оприлюднення

інформації про освітню діяльність закладу, яка є публічною, дотримання принципів академічної доброчесності, забезпечення виконання науково-дослідних робіт, забезпечення публікаційної активності працівників ЗВО та здобувачів тощо. Зазначені процеси не є виключним переліком і можуть бути доповнені іншими, які сприятимуть підвищенню якості вищої освіти в конкретному закладі. Пропозиції щодо розроблення адміністративних регламентів надаються керівниками структурних підрозділів з огляду на перелік функцій такого підрозділу, адже навіть підрозділи забезпечення ЗВО сприяють підвищенню якості освітньої діяльності закладу.

Адміністративні регламенти ключових процесів, що здійснюються у ЗВО, є основними документами, які детально, покроково описують відповідні процеси. Сукупність таких регламентів сприяє розумінню внутрішнього середовища закладу. Сучасні кризові умови потребують перегляду адміністративних регламентів та врахування нових ризиків, таких як повітряні тривоги, відсутність електроенергії та проблеми зі зв'язком тощо, що можуть негативно впливати на якість надання освітніх послуг.

Отже, розглянемо наступний елемент системи внутрішнього контролю, а саме – оцінку ризику. Цей елемент має ключове значення, бо вчасне визначення ризиків сприяє попередженню негативних подій, які знижують якість освітніх послуг. Першочергово здійснюється ідентифікація ризиків, тобто визначається їх перелік, а вже згодом – їх оцінка. Оскільки ризик – це ймовірність настання негативних подій або ненастання бажаних подій, що може вплинути на ухвалення окремих управлінських рішень та діяльність установи загалом, то, переглядаючи зарегламентовані процеси, визначаються ризики, які можуть бути перепорою на шляху досягнення цілей зі здійснення процесів, наприклад, забезпечення якості освітньої діяльності та вищої освіти. За ідентифікацією йде оцінка ідентифікованих ризиків із застосуванням Матриці оцінки ризиків, а результати документуються та відображаються у Реєстрі ризиків закладу вищої освіти.

Реєстр ризиків може містити такий їх перелік: низька якість вищої освіти, невиконання законодавчих норм щодо підвищення кваліфікації працівників ЗВО, неналежне матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу, слабе інформаційне забезпечення освітньої діяльності, низький рівень технічного захисту інформації, порушення законодавства щодо публічного оприлюднення інформації про освітню діяльність закладу, порушення принципів академічної доброчесності, неналежна якість виконання науково-дослідних робіт, порушення технічних завдань на виконання науково-дослідних робіт, низький рівень публікаційної активності працівників ЗВО та здобувачів тощо. Проте підвищення якості освітньої діяльності закладу можливе лише завдяки обранню відповідних заходів контролю, які впливатимуть на ці ризики та здійснюватимуться конкретними відповідальними особами.

Заходи контролю: кожен ризик потребує обрання способу реагування на нього – чіткого заходу контролю, який здатний нейтралізувати або мінімізувати ймовірність реалізації ризику. Заходи контролю – це сукупність дій керівників усіх ланок управління, спрямованих на управління ризиками з метою мінімізації їх впливу на діяльність ЗВО та досягнення ним визначених цілей діяльності. Розглянемо основні заходи контролю, які зазвичай застосовують у системі внутрішнього контролю. Обмеження доступу до інформації та надання дозволу виключно вузькому колу осіб, які є відповідальними за виконання окремих процесів – заходів, які передбачають візування, погодження, персоналізацію, отримання спеціального дозволу. Наприклад, у ЗВО зі специфічними умовами навчання для отримання доступу до документів з обмеженим доступом особи отримують персоналізовані дозволи на доступ до документів, які містять державну таємницю. Для роботи з Єдиною державною електронною базою з питань освіти керівник визначає відповідальну особу, яка отримує відповідний доступ через персоналізацію, тобто через проходження ідентифікації, застосовуючи кваліфікований електронний підпис тощо. Також ці заходи контролю можуть бути застосовані до облікових даних,

фінансових ресурсів тощо. Наприклад, надання права підпису фінансових документів лише керівнику, головному бухгалтеру закладу вищої освіти; укладання договорів з матеріально відповідальними особами у межах структурних підрозділів закладу; отримання погодження керівництва відповідної ланки для використання фінансових та/або матеріальних ресурсів.

Для виконання окремих етапів конкретного процесу визначаються відповідальні особи, тобто здійснюється розподіл повноважень, що теж є заходом контролю, адже встановлює межі відповідальності та сфери впливу. Крім того, застосовуються класичні контрольні заходи, а саме – інвентаризація, спостереження, огляд, звітування письмове та усне, аналіз результатів виконання процесу, контрольний замір, обрахунок тощо.

Документування заходів контролю на рівні закладу вищої освіти здійснюється у Плані з реалізації заходів контролю, моніторингу та впровадження їх результатів на відповідний рік.

Важливим елементом системи внутрішнього контролю на шляху реалізації цілей діяльності ЗВО є комунікація та ухвалення рішень керівниками усіх ланок в умовах володіння повним спектром необхідної актуальної інформації. А забезпечення наявності інформаційних систем є запорукою ефективного управління освітнім процесом. В умовах екстрених, аварійних та віялових відключень електроенергії, перебоїв зі зв'язком та періодичної відсутності мережі «Інтернет» безперешкодна вчасна комунікація стає неможливою. Це важливо врахувати (наприклад, передбачити декілька варіантів розвитку подій та відповідні канали комунікації за зазначених умов) та відобразити у Схемі інформаційного та комунікаційного обміну інформацією між підрозділами, що допоможе попередити зниження якості надання освітніх послуг та сприятиме безперервному здійсненню освітньої діяльності.

Прикінцевим елементом є моніторинг. У Плані з реалізації заходів контролю, моніторингу та впровадження їх результатів на відповідний рік зазначаються заходи моніторингу (наприклад, моніторинг та періодичний перегляд

освітніх програм і супутніх документів, спостереження, тематичні перевірки, контрольні звірки, документальні контролю, аудит тощо), які здійснюються керівництвом закладу (або за його участі), робочою групою із забезпечення якості вищої освіти, разово сформованою групою для цільової перевірки або зовнішніми органами контролю. Заходи моніторингу, на відміну від попередніх елементів, є переважно зовнішньою оцінкою функціонування елементів системи внутрішнього контролю ЗВО. Підрозділ внутрішнього аудиту здійснює внутрішній аудит, об'єктом якого переважно є система внутрішнього контролю закладу чи підрозділу. За результатами здійснення такої оцінки внутрішніми аудиторами надаються відповідні рекомендації, які необхідно запроваджувати з метою удосконалення елементів системи внутрішнього контролю, та таким чином підвищувати ефективність управління закладом вищої освіти. Якщо об'єктом дослідження є процеси, які стосуються оцінки якості вищої освіти чи освітньої діяльності закладу, то заходом моніторингу є акредитаційна експертиза, що здійснюється Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти або незалежними установами оцінювання та забезпечення якості вищої освіти щодо її відповідності вимогам системи забезпечення якості вищої освіти, що затверджуються Національним агентством із забезпечення якості вищої освіти.

Систему внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, інтегровану у систему внутрішнього контролю ЗВО, наведено на рис. 1. Взаємодія цих систем, їх ефективна інтеграція в цілісний механізм сприятиме зниженню ризику від провадження господарської діяльності у сфері вищої освіти для ЗВО.

Критеріями, за якими оцінюється ступінь ризику від провадження господарської діяльності у сфері вищої освіти є:

- чисельність здобувачів в вищої освіти;
- кількість науково-педагогічних (педагогічних) працівників, працевлаштованих за основним місцем роботи;
- стан оприлюднення на офіційному вебсайті закладу вищої освіти визначених законодавством документів та інформації;

–кількість порушень вимог законодавства у сфері вищої освіти, виявлених за результатами заходів державного нагляду (контролю), проведених протягом останніх п'яти років, що передують плановому періоду;

- наявність відокремлених структурних підрозділів;
- наявність іноземних здобувачів вищої освіти;
- частка неакредитованих спеціальностей, освітніх програм.

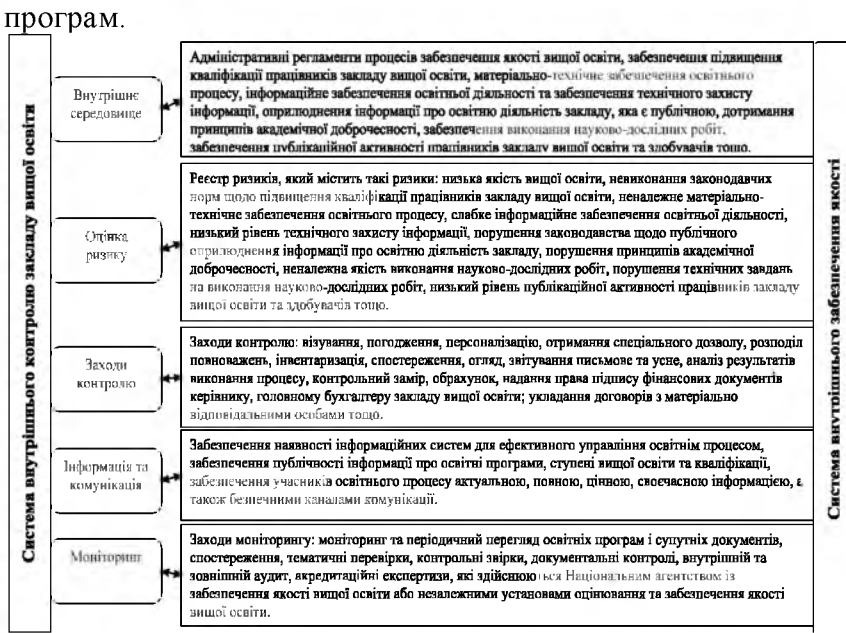

Рис. 1 – Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, інтегрована у систему внутрішнього контролю закладу вищої освіти

Джерело: розроблено автором

За наведеними критеріями визначається періодичність проведення планових заходів державного нагляду (контролю) і репутація ЗВО. З огляду на це важливо, аби заклад вищої освіти вживав усіх можливих заходів задля віднесення його до нижчого ступеня ризику. Особливу увагу слід звертати на: стан оприлюднення на офіційному вебсайті ЗВО визначених законодавством документів та інформації, відсутність у ЗВО необхідних навчально-методичних та інформаційних матеріалів, неналежну організацію освітнього та управлінського процесів, відсутність у ЗВО належної

матеріально-технічної бази, неналежне матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу та соціально-побутової сфери, неякісну організацію практичного навчання та підсумкової атестації, неналежну якість освіти, неналежні умови праці та організацію роботи науково-педагогічних (педагогічних) працівників ЗВО.

Якщо ЗВО за зазначеними напрямками посилять внутрішній контроль, то під час акредитаційних експертиз чи заходів моніторингу буде засвідчено високу якість як освітньої діяльності закладу, так і високу якість вищої освіти та відповідно знижено ризик діяльності цього закладу у сфері освіти, підвищено його рейтинг, який також відбивається в Єдиній державній електронній базі з питань освіти.

Висновки. Враховуючи зазначене вище, система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти є частиною системи внутрішнього контролю ЗВО. Удосконалення якості освітніх послуг, які надаються у закладі, можливе завдяки чіткій регламентації освітніх процесів, ідентифікації можливих ризиків, які можуть перешкоджати безперервності та цілісності навчального процесу, застосуванню відповідних заходів контролю для впливу на ризики, здійсненню як керівництвом, так і зовнішніми контролюючими органами моніторингу підконтрольних процесів, зокрема й щодо ефективності заходів контролю та забезпечення учасників освітнього процесу актуальною, повною, цінною, своєчасною інформацією, а також безпечними каналами комунікації. Система внутрішнього забезпечення якості вищої освіти, що інтегрована у систему внутрішнього контролю ЗВО як цілісний механізм, сприятиме зниженню рівня ризиковості діяльності ЗВО.

Перспективами наукових досліджень у зазначеному напрямі може бути аналіз проблемних питань щодо здійснення діяльності згідно з адміністративними регламентами процесів забезпечення якості вищої освіти; забезпечення підвищення кваліфікації працівників ЗВО; матеріально-технічне забезпечення освітнього процесу; інформаційне забезпечення освітньої діяльності та технічного захисту інформації; оприлюднення інформації про освітню

діяльність закладу, яка є публічною; дотримання принципів академічної доброчесності; забезпечення виконання науково-дослідних робіт і публікаційної активності працівників ЗВО, здобувачів та інших, а також запровадження додаткових заходів контролю щодо цих процесів з метою посилення системи внутрішнього забезпечення якості вищої освіти закладу.

Список використаних джерел

1. Фініков Т. В. Якість вищої освіти: сучасне розуміння та український контекст. 2019. Вебсайт Інституту вищої освіти НАПН України. URL : https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/03/yakist_t_vysh_osvity_T.Finikov_01.2019.pdf
2. Управління закладом освіти : підручник для здобувачів другого рівня вищої освіти педагогічних університетів / С. Г. Немченко, В. В. Крижко, О. С. Боднар, В. В. Радул, О. М. Старокошко, Ю. І. Кондратенко. 2-ге вид. перероб. і допов. Бердянськ : БДПУ, 2022. 506 с.
3. Калінічева Г. Якість вищої освіти як складова формування людського капіталу : виклики для України. *Освітлогія*. 2021 № 10. С. 24–36. URL : <https://osvitologia.kubg.edu.ua/index.php/osvitologia/article/view/139> (дата звернення : 10.02.2023).
4. Долинська М. Деякі аспекти контролю за якістю вищої освіти в Україні. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. Серія : Юридичні науки. 2017. URL : <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/jun/13328/19.pdf> (дата звернення : 10.02.2023).
5. Suresh Garg, Madhulika Kaushik. Quality Control in Higher Education. *Quality Education* 2020. pp. 1–8. URL : https://www.researchgate.net/publication/337558558_Quality_Control_in_Higher_Education (дата звернення : 10.02.2023).
6. Sofyani H., Abu Hasan H. and Saleh Z. «Does internal control contribute to quality management in higher education institutions? Indonesia's adoption experience of the COSO integrated framework». *The TQM Journal*. 2022. URL : <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/TQM-06-2022-0201/full/html> (дата звернення : 10.02.2023).
7. Про вищу освіту : Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII (із змінами). *Офіційний вебпортал парламенту України*. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18?find=1&text=%D1%8F%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C#Text> (дата звернення : 10.02.2023).

References

1. Finikov, T. V. (2019). *Yakist vyshchoi osvity: suchasne rozuminnia ta ukraïnskyi kontekst* [Quality of higher education: modern understanding and Ukrainian context] Retrieved from https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2019/03/yakist_vysh_osvity_T.Finikov_01.2019.pdf [in Ukrainian].
2. Nemchenko, S. H., Kryzhko, V. V., Bodnar, O. S., Radul, V. V., Starokozhko, O. M. & Kondratenko, Yu. I. (2022). *Upravlinnia zakladom osvity* [Educational institution's management]. Berdiansk: BDPU [in Ukrainian].
3. Kalinicheva, H. (2021). *Yakist vyshchoi osvity yak skladova formuvannia liudskoho kapitalu: vyklyky dlia Ukraïny* [The quality of higher education as a component of

- human capital formation: challenges for Ukraine]. *Osvitolohtia*, 10, 24–36. Retrieved from <https://osvitologia.kubg.edu.ua/index.php/osvitologia/article/view/139> [in Ukrainian].
4. Dolynska, M. (2017). *Deiaki aspekty kontroliu za yakistiu vyshchoi osvity v Ukraini*. [Some aspects of quality control of higher education in Ukraine]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnika». Seriia: Yurydychni nauky*. Retrieved from <https://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/jun/13328/19.pdf> [in Ukrainian].
 5. Suresh Garg, Madhulika Kaushik (2020). *Quality Control in Higher Education. Quality Education*, 1-8. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/337558558_Quality_Control_in_Higher_Education [in English].
 6. Sofyani, H., Abu Hasan, H. & Saleh, Z. (2022). Does internal control contribute to quality management in higher education institutions? Indonesia's adoption experience of the COSO integrated framework. *The TQM Journal*. Retrieved from <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/TQM-06-2022-0201/full/html> [in English].
 7. Pro vyshchu osvitu [About higher education]: Zakon Ukrainy vid 01.07.2014 r. № 1556-VII (iz zminamy). *Ofitsiinyi veb-portal parlamentu Ukrainy*. Retrieved from <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18?find=1&text=%D1%8F%D0%BA%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C#Text> [in Ukrainian].

THE INTERNAL SYSTEM OF HIGHER EDUCATION'S QUALITY ASSURANCE AS AN INDICATOR OF RISKS IN THE INSTITUTION OF HIGHER EDUCATION'S ACTIVITIES

Kravchenko Yuliia

Abstract. Institutions of higher education in Ukraine, which have budgetary funding, in accordance with the applicable legislation, are obliged to introduce a internal control system based on a risk-oriented approach, which involves changing the focus of the budgetary institutions and state bodies activities from responding to the prevention of negative events in their functioning due to taking into account probable risks. One of the most important criteria that assess the degree of higher education institutions risk is the inadequate quality of higher education. Inadequate quality of higher education implies direct negative consequences from the implementation of this risk. The negative consequences are damage to citizens, society and the state as a result of inadequate quality of education, reducing opportunities to obtain quality higher education, unemployment, which is reflected in the national state's security. The quality of higher education is a component of the internal control system of such institution. Internal system of higher education's quality assurance as an indicator of risks in the institution of higher education's activities, their interconnection and ways of increasing of their functioning efficiency in order to reduce the risks level of the institution of higher education's activities is the purpose of the research. The internal system of higher education's quality in terms of internal control's elements is considered by author. Internal control is defined as the activity of managers of all levels of administration aimed at increasing the efficiency of budget funds management and public resources in general, achieving the organization's goal, goals of budget programs, plans, tasks, etc. The main processes of the internal system of higher education's quality assurance, which require the development of administrative regulations and the identification of key risks that may violate the continuity and integrity of the educational process, are presents in the article. The importance of providing participants in the educational process with relevant, complete, valuable, timely information and secure communication channels in order to provide quality educational services is emphasized. Control and monitoring measures to influence existing risks are proposed by authors. The internal system of higher education's quality assurance integrated into the internal control's system of higher education's institution into a holistic mechanism with the aim of reducing the risks level of institution of higher education's activities is graphically depicted.

Keywords: internal control, institution of higher education, higher education's quality assurance, administration of a budgetary institution, risk, risk criteria.